

“Ferré encara em dóna força per continuar”

Xavier Ribalta presenta “De Papasseit a Léo Ferré” (Picap), on canta aquests poetes i també Joan Maragall, Apel·les Mestres, Màrius Torres o Joan Margarit. Un doble CD, enregistrat en directe a l’Espai el març de l’any passat, que destil·la el bo i millor del de Tàrraga.

“**P**rimero passeio el repertori amunt i avall fins que les cançons es van col·locant”, diu Xavier

Ribalta parlant del procés de preparació dels seus discs. Ara ho fa amb el que té enllestit de Joan Margarit, un treball previst per enguany. Mentrestant, Ribalta ha tornat d’un exili –primer forçat, després voluntari– per cantar-nos alguns dels nostres millors poetes. El cantautor és alt, molt alt, i té una veu profunda. Una veu que parla amb convicció: “Sempre he estat a les trinxeres, i això no agrada a tothom.” Potser és per aquest motiu que va tan escàs de veure a la seva terra...

—Ha dit que aquest disc és un deute amb vostè i el seu públic...

—Sempre he volgut tenir-ne un en directe. En tenia un de l’any 1976 a l’Olympia, però en vaig quedar molt disgustat per la gravació i la manipulació que després se’n va fer. Volia fer un disc amb força, amb caliu, que allò que passés a l’escenari es transmetés. Ara era el moment. Feia temps que no cantava a Barcelona i tenia encara el disc anterior al de Léo Ferré (2001), el d’*Arquer d’amor* (2000), cantant a Salvat-Papasseit, que no havia presentat aquí tampoc i tot plegat ho feia una bona oportunitat. D’aquí el títol, *De Papasseit a Léo Ferré*.

—Per què no va presentar-los a Barcelona?

—Es fa difícil. Pots anar al Palau de la Música i el pots llogar un parell de dies, però tot aquest esforç no em compensa i no em fa il·lusió. En el cas de l’Espai va ser la direcció del teatre que em va venir a buscar, i vaig rebre

una atenció molt especial per part de tot l’equip i després també del públic. Al final del disc els ho agraeixo. Això t’omple. Però no hi ha un circuit de teatres on la cançó es pugui manifestar de manera correcta.

—És difícil de programar, potser...

—A l’estat francès hi ha una cultura musical que ja la voldria jo per a casa meva. Sembla mentida, tenint un moviment tan important com és la Nova Cançó. Però una vegada acabada la dictadura se’l va marginar directament o indirectament, perquè no interessava. Després van venir les etiquetes de cantautor equival a cançó protesta. També el comportament dels mitjans que depenen de l’administració no ho té en compte. Ho veig a Catalunya Ràdio, que té un comportament nefast. Hi ha un refrany castellà que diu “*si el rico no da, el pobre qué hará*”. Fa quaranta anys que canto i tinc la vida resolta, no tinc per què pidolar ni demanar almoïna. Tinc un circuit internacional i puc passar perfectament sense cantar a Barcelona. Això no vol dir que no em dolgui.

—Em dirà que la situació del català és fosca...

—M’he passat més de mitja vida cantant pel món. Des de Rússia als Estats Units o l’Argentina, i no m’han preguntat mai per què canto en català. I arribes a l’estat espanyol i et diuen: “Cantes en català?”. Sí. “I t’entenen?” Ja hi som! Això passa amb gent de l’ofici, dels mitjans, que coneixen la teva trajectòria. I a casa nostra ningú no vol mostrar la seva ignorància, i això no és bo. Que surti algú de la Generalitat al carrer a preguntar qui és Maragall. Li diran que és l’ex-

*Je veux mourir tout seul là-bas
au bout du quai*

DEL 15 AL 21
DE JULIOL
DE 2003

EL TEMPS 71

alcalde de Barcelona. Però, i el poeta? Potser els vells et recitaran *La vaca cega*. La quitxalla, res de res. No veig cap gest perquè això pugui canviar.

—Diuen que sempre rondina, vostè.

—Sí, diuen que sempre estic enfadat.

És allò d'en Machado: "*Necesita uno la indignación para no helarse también.*" Sort que encara em queda l'opció d'indignar-me.

—Hi ha relació entre els Setze Jutges en l'actualitat?

—Guardo estima i respecto tots els companys de la Cançó. Hi ha de qui et sents més a prop i d'altres més llunyà, és obvi. Contacte personal, però, n'hi ha poc. Abans comentaves les coses amb en Quico o anaves a dinar a casa en Raimon. Ara tampoc no sé si cal. Vaig veure en Raimon, en uns concerts a Madrid, amb una força, amb una maduresa, el millor Raimon. Un personatge com ell és un luxe per al país. La relació hi és quan escoltes els seus treballs.

—Com és que n'hi ha que durant tot aquest temps han anat sonant i d'altres gairebé podem dir que ja han desaparegut?

—Un doctor amic meu va dir-me una vegada que jo no triomfaria mai perquè ja d'entrada faig un metre noranta i que, per a un país com aquest, això era un despropòsit. [Riu.] Sóc bastant arrogant i no he anat a festejar ningú i he estat a la meva trinxera sempre. A l'Argentina vaig conèixer un poeta que es deia Raúl González Muñoz, que ja es va morir. Durant la Guerra Civil va ser corresponsal a Espanya i era amic de Neruda i d'Alberti, i, a vegades, feien trobades a París. Ell explicava una anècdota molt maca. Diu que una vegada, en un d'aquests encontres, es muntà una mena de jocs florals i ell hi anava com a periodista. Es veu que estava allí assegut i, quan ja havien aparegut els grans escriptors, puja a l'escenari un actor i recita uns versos. En acabar diu "Anónimo". I s'adona que la poesia és seva i té l'impuls de reivindicar-ho. Però va dir-se: "*Estigues quiet, Raúl, que important és continuar viu i ser anònim.*" Jo estic així, "quietecito".

"Tinc un circuit i puc passar sense cantar a Barcelona. Això no vol dir que no em dolgui."

—Va marxar a l'exili i allí va conèixer Léo Ferré. Com era ell?

—Era un geni. Era franc, divertit i molt reservat. Tenia una gran preparació cultural, coneixia molt bé els clàssics i dominava la llengua i la partitura. Va musicar poemes, va dirigir orquestres, va fer òperes... Vaig tenir la gran sort de poder compartir

**"M'he passat més
de mitja vida
cantant pel món.
Des de Rússia als
Estats Units o
l'Argentina, i no
m'han preguntat
mai per què canto
en català"**

l'escenari amb ell. És allò que sempre voldries aconseguir. A mi em dona encara força per continuar.

—Amb les cançons en català de Ferré l'ha acostat a molt públic que el desconeixia. A Papasseit ja hi va a parar molta gent pel seu compte...

—Salvat és el poeta més musical, més cançó. Tota poesia porta una melodia, però n'hi ha que és més hermètica i podries destrossar la poesia, el poeta i tot plegat. Hi ha poemes que escriuen cantant, com Papasseit. Apelles Mestres també tendeix a això; a més, ell feia música també. Espriu és complex; Maragall, segons com, també.

—I Joan Margarit?

—És dur. La terra aspra, que dic jo, però té una dimensió molt gran. El poema "Els ulls de retrovisor" és una història tan tendra i evocadora...

—A banda Margarit, hi ha d'altres poemes actuals que l'interessin?

—No trobo gran cosa. Miro i miro, però no acabo de trobar res...

Joan Esculies